

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2015-2020

Päivitys vuodelle 2020

Osa I: Strategiset päämäärät ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi, johtamisjärjestelmä sekä resurssit

5202/00.01.02.00.01/2019

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Sisällysluettelo

1	ESIPUHE.....	2
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET	4
3	STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TOIMENPITEET	5
3.1	Hallinnonalan strategiset päämäärät	5
3.2	Elintarvikeketjun valvonnan strategiset päämäärät	6
3.3	Toimenpiteet strategisten päämäärien saavuttamiseksi	6
4	Elintarvikevalvontaketjun johtamisjärjestelmä.....	7
4.1	Elintarvikeketjun valvonnan suunnittelu	7
4.1.1	Yleiset periaatteet	7
4.1.2	Aluehallintoviranomaisten ohjaus	8
4.1.3	Kunnallisten viranomaisten ohjaus	8
4.2	Elintarvikevalvontaketjun ydinprosessit ja niiden alaproessit	9
4.3	Valvontajärjestelmän tehokkuuden ja vaikuttavuuden varmistaminen.....	11
4.3.1	Johtaminen.....	11
4.3.2	Indikaattorit ja mittarit	11
4.3.3	Elintarvikeketjun valvonnan auditoinnit	13
4.3.4	Osaamisen johtaminen	13
4.3.5	Tiedonhallinta ja tiedolla johtaminen	14
4.3.6	Asiakkuuksien hallinta ja asiakaspalaute	15
5	Elintarvikevalvontaketjun resurssit	16
	Liitteet	19
	Liite 1. Kasvintuotannon edellytysten ja kasvinterveyden toimenpiteet 2019 – 2021	19
	Liite 2. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimenpiteet 2020.....	21
	Liite 3. Elintarviketurvallisuuden toimenpiteet 2020	22
	Liite 4. Jatkuvan parantamisen malli elintarvikeketjun valvonnassa.....	24
	Liite 5. Elintarvikeketjun VASU-raportoinnin vuosikello	25
	Liite 6. Valtakunnallinen eläinlääkintähuollon ohjelma (EHO)	26

1 ESIPUHE

Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetuksella [\(EU\) 2017/625](#) (nk. virallista valvontaa koskeva asetus) on annettu yleiset säännökset unionin ja **jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamaa virallista valvontaa varten** seuraavilla aloilla:

- elintarvikkeet ja elintarviketurvallisuus sekä elintarvikkeiden laatu ja terveellisyys
- muuntogeenisten organismien tarkoituksellinen levittäminen ympäristöön elintarvikkeiden ja rehujen tuotantoa varten
- rehut ja rehuturvallisuus
- eläinten terveys
- eläimistä saatavat sivutuotteet ja niistä johdetut tuotteet
- eläinten hyvinvointi
- suojatoimenpiteet kasvintuhoojien torjumiseksi
- kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista, käyttöä ja torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevat vaatimukset
- luonnonmukainen tuotanto ja luonnonmukaisten tuotteiden merkinnät
- suojattujen alkuperänimitysten, suojattujen maantieteellisten merkintöjen ja aitojen perinteisten tuotteiden käyttö ja merkinnät

Asetuksen mukaan kunkin jäsenvaltion on laadittava **kokonaisvaltainen monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma**, jolla varmistetaan valvonta-asetuksen ja EU:n yleisen elintarvikeasetuksen [\(EY\) N:o 178/2002](#) tehokas täytäntöönpano.

Suomen elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma (VASU) vahvistettiin ensimmäisen kerran vuonna 2007. Nykyistä suunnitelmaa on tarkistettu ja kehitetty säännöllisesti vuosiraportoinnin yhteydessä esiin tulleiden valvonnan kehittämistarpeiden ja toimenpide-ehdotusten, sekä saatujen palautteiden ja kehittämisehdotusten perusteella. Nykyisen VASUn toimikausi vahvistettiin vuosille 2015-2019. Johtuen mm. aluehallinnon mahdollista uudelleenjärjestämisestä koskevien päätösten siirtymisestä sekä vuoden 2019 alussa perustetun Ruokaviraston toiminnan järjestäytymisestä aiheutuneista muutoksista, Ruokavirasto on esittänyt nykyiselle VASUlle jatkoaikaa – tavanomaiset päivitystarpeet huomioiden. **Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmä (EKVKR) hyväksyi Ruokaviraston esityksen nykyisen VASUn jatkosta vuodelle 2020.** Vuodesta 2021 eteenpäin on tavoitteena laatia kokonaan uusi VASU. Tässä vaiheessa asiakirjaan pohditaan myös rakenteellisesti suurempia muutoksia.

Ruokavirasto vastaa elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman valmistelun koordinoinnista. Suunnitelma on hyväksytty elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmässä, jossa ovat edustettuina kaikki elintarvikeketjun valvonnasta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset.

VASU on jaettu kahteen osaan, joista ensimmäisessä osassa kuvataan elintarvikevalvontaketjun **strategiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi**. Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen valvontaohjelma (EHO) on ensimmäisen osan liitteenä.

Toisesta osasta löytyvät **valvonnan kuvaukset**. Elintarvikevalvontaohjelma on yhdistetty VASUun, eikä sitä julkaista erillisenä asiakirjana.

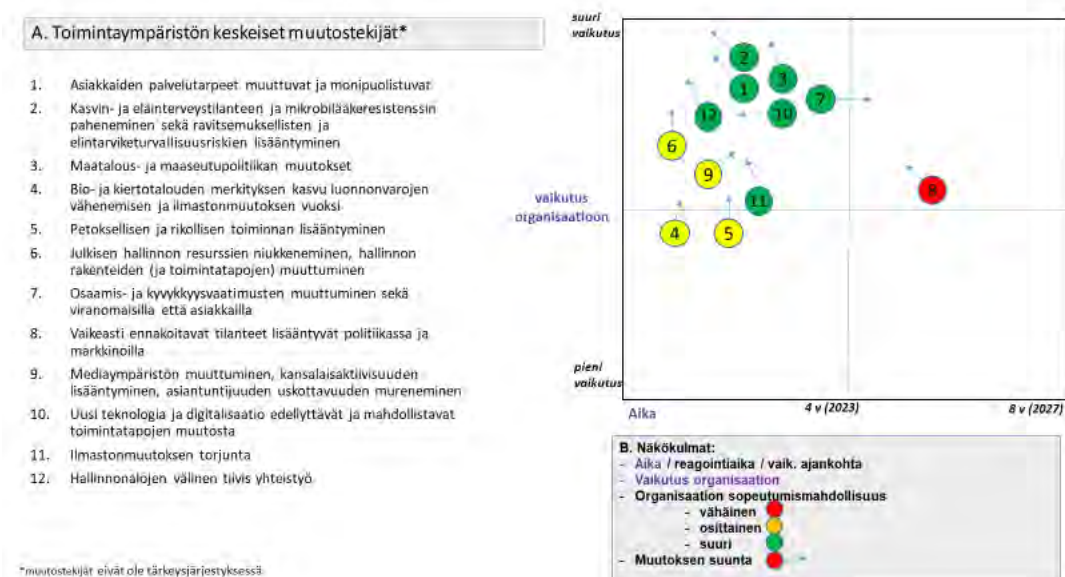
Valvonta-asetuksen soveltamisalan lisäksi VASU liitteineen kattaa myös muun Ruokaviraston toimialaan kuuluvan valvonnan ja siihen liittyvän laboratoriotoiminnan keskus-, alue- ja paikallishallinnon tasoilla. Kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestäminen on kuvattu EHOssa.

Pia Mäkelä
Ylijohtaja

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Toimintaympäristöanalyysi

Elintarvikeketjun ja sen valvonnan toimintaympäristö on voimakkaassa murroksessa. Havaittavissa on merkittäviä muutostekijöitä, joilla on vaikutusta sekä kuluttajiin että yrityksiin ja edelleen viranomaistoimintaan. Näitä muutostekijöitä ovat mm. ilmastomuutos, politiikkamuutokset ja nopea teknologinen kehitys (Kuva 1).

Kuva 1. Elintarvikeketjun valvonnan toimintaympäristön keskeisiä muutostekijöitä (MMM:n hallinnon-alan toimintaympäristöanalyysi 2017; Ruokaviraston päivitys 09/2019).

Toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten ja aikaisempien valvontatulosten analyysien perusteella viranomaistoiminnan osalta on huomiota kiinnitettävä erityisesti:

- kriisivalmiuteen ja petosten torjuntaan,
- nk. monialatapausten valvonnallisesti tehokkaaseen hoitamiseen,
- uudenlaisten tuotantomuotojen ja -tapojen nopeaan kehitykseen ja käyttöönottoon, sekä niiden mahdollisiin riskeihin ja edelleen uusiin osaamisvaatimuksiin,
- riskinhallinnan uusiin haasteisiin toimintakentän muuttuessa (esim. etämyynti, ylikansalliset toimijat, ketjuyritykset),
- asiantuntijuuteen ja asiantuntijana viestimiseen nk. kokemusasiantuntijuuden voimistuessa.

Lainsäädännön muutokset

Lainsäädäntömuutoksista merkittävin on EU:n valvonta-asetuksen muutos (EU 2017/625), jonka soveltaminen alkaa pääosin joulukuussa 2019. Valvonta-asetuksen muutoksessa huomionarvoista on soveltamisalan laajentuminen (mm. kasvinterveiden valvonta) sekä se, että petosten torjuntaan liittyvä yhteistyö ja toimenpiteet on nyt aiempaa vahvemmin huomioitu. Kaikki elintarvikevalvontaketjun tehtäväalueet ovat Suomessa olleet koottuna VASUun alusta asti, joten tältä osin soveltamisalan muutos ei teetä Suomelle merkittävää lisätyötä.

Muita merkittäviä toimintaympäristöön vaikuttavia lainsäädäntömuutoksia ovat mm.:

- EU-luomulainsäädännön uudistus
- Kansallisen elintarvikelain muutos ja kokonaisuudistus
- Eläinten hyvinvointilain muutos,
- Eläinten terveyssäännösten muutos
- Tuontivalvontalain muutos
- EU:n eläinlääkeasetuksen muutos
- Siemenlain muutos
- Uusi EU:n kasvinterveysasetus
- EU:n lannoiteasetusten muutos

Kansalliset valvontajärjestelmät

Kansallisiin valvontajärjestelmiin liittyen Ruokavirasto aloitti toimintansa 1.1.2019. Ruokavirasto yhdistyi kolmesta virastosta: Elintarviketurvallisuusvirasto Evirasta, Maaseutuvirasto Mavista sekä osasta Maanmittauslaitoksen Tietotekniikan palvelukeskus Mitpaa. Sen sijaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä maakuntaudistuksen kaatumisen myötä (Sipilän hallituksen eroaminen 8.3.2019) myös muut uudistukseen liittyvät lakimuutokset kaatuivat. Maakuntaudistuksessa 18 maakunnan hoidettavaksi olisi siirtynyt mm. sosiaali- ja terveydenhuollon, ympäristöterveydenhuollon, pelastustoimen, alkoholivalvonnan, alueiden käytön suunnittelun ja tietyiltä osin liikenne-, ympäristö- ja luonnonvaratehtävät. Elintarvikelain kokonaisuudistus, eläinsuojelulain uudistus sekä terveydensuojeluvalvonnan vuosimaksu kaatuivat niin ikään nk. MAKU II lakipaketin kaatumisen yhteydessä. Maakuntaudistuksen jatko odottaa Rinteen hallituksen linjauksia.

3 STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TOIMENPITEET

3.1 Hallinnonalan strategiset päämäärät

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan [strategiaa vuoteen 2030](#) hyödynnetään myös elintarvikeketjun valvonnan tulosohtauksessa ja johtamisessa. MMM:n strategiassa hallinnonalan keskeiset tavoitteet ovat:

- Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee
- Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä
- Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa
- Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta

Kaikkien näiden tavoitteiden voidaan osaltaan katsoa koskevan myös elintarvikeketjun valvonnan toimintaa.

3.2 Elintarvikeketjun valvonnan strategiset päämäärät

Ruokaviraston **alustavat strategiset vaikuttavuuspäämäärät** ovat:

- Kotimainen ruoantuotanto ja maaseutu ovat elinvoimaisia
- Ruoka on turvallista ja terveellistä
- Eläimet ja kasvit ovat terveitä ja hyvinvoivia

Näiden vaikuttavuuspäämäärien saavuttamiseksi Ruokavirasto tekee tiivistä yhteistyötä muiden elintarvikeketjun viranomaisten, sidosryhmien ja asiakkaiden kanssa. **Päämäärien on Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmässä yhteisesti katsottu koskevan kaikkien elintarvikeketjun viranomaisten toimintaa.** Alustavat vaikuttavuuspäämäärät voivat vielä tarkentua Ruokaviraston strategiatyön edistyessä; mahdollisista muutoksista sekä asetettavista päämäärien vaikuttavuusindikaattoreista keskustellaan Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmässä ja niistä viestitään muille viranomaisille.

Muilta viranomaisilta edellytettävät **toimenpiteet strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi on esitetty kappaleessa 3.3 sekä erityisten painopisteiden osalta liitteissä 1-3.** Vuosittaisten erityisten painopisteiden tarkempi kuvaus valmistuu tarkastusvuotta edeltävänä syksynä. Kuvaukset julkaistaan Pikantissa.

Em. kaikkia elintarvikeketjun valvontaviranomaisia (kunnat, Aluehallintovirastot, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Tulli, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Puolustusvoimat, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes sekä Ruokavirasto) koskevien strategisten päämäärien lisäksi ko. viranomaisilla voi olla omia strategisia tavoitteita ja toimenpidesuunnitelmia. Lisätietoja näistä tavoitteista ja toimenpiteistä on löydettävissä ko. viranomaisten internet-sivuilla (ks. kpl 6).

3.3 Toimenpiteet strategisten päämäärien saavuttamiseksi

Yleiset periaatteet ja tavoitteet

Elintarvikeketjun viranomaisvalvonnan tarkoituksena on **varmistaa, että toimijat noudattavat lainsäädännön vaatimuksia** kaikilla VASUssa kuvatuilla sektoreilla. Valvontaa toteutetaan myös **kaupan hyvien käytäntöjen varmistamiseksi ja kuluttajien etujen suojaamiseksi.** Hyvin toimiva **viranomaisvalvonta auttaa toimijoita toimimaan oikein ja vahvistaa niiden kilpailukykyä.**

Viranomaisvalvontaa ohjaavat lainsäädäntö (yleislainsäädäntö ja sektorikohtaiset säädökset) sekä erityiset kansalliset tavoitteet ja painopisteet. Viranomaisvalvontaa on toteutettava kaikkien toimijoiden osalta **säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tiheydellä** tavoitellun vaikutuksen aikaansaamiseksi. Elintarvikeketjun valvonta on suunnitelmallista ja perustuu jatkuvaan riskien arviointiin. Valvontaa suunnataan niihin kohteisiin, joissa sille on eniten tarvetta. Valituksiin tai epäilyihin liittyvä valvonta on kuitenkin yleensä priorisoitava ja tehtävä kiireellisesti. Lisätietoja elintarvikeketjun viranomaisvalvonnan yleisistä toimintaperiaatteista on esitetty VASUn osassa II (kpl 8).

Viranomaisvalvonnalla tarkoitetaan tarkastustoiminnan lisäksi myös muita lainsäädännön noudattamiseen tähtääviä valvontaviranomaisen toimenpiteitä, esimerkiksi neuvontaa, terveyshaittojen ennaltaehkäisyä ja näytteenottoa. Yhteistyö ja avoin vuoropuhelu toimijoiden ja eri viranomaisten välillä edistää valvonnan vaikuttavuutta merkittävästi.

Suunnitelmallisen valvonnan perustan muodostavat sektorikohtaiset valvontasuunnitelmat (VASU osa II, kpl 9-11), joissa on huomioitu mm. lainsäädännön asettamat minimivaatimukset tarkastustiheyksille ja/tai säännöllisen valvonnan riskiperusteisuus. Elintarvikeketjun riskit vaihtelevat tavallisesti sektoreittain yritysten toiminnan luonteen, laajuuden ja laadun mukaan. Ruokavirasto on laatinut ohjeita riskiperusteisuuden huomioimiseksi viranomaisvalvonnassa (VASU osa II, kpl 9-11).

Aikaisempien valvontatulosten perusteella määritetyt valvonnan painopisteet

Yleisten periaatteiden ja tavoitteiden lisäksi viranomaisvalvonnalle on asetettu jatkuvan kehittämisen -periaatteen mukaisesti erityisiä painopisteitä [aikaisempien valvontatulosten](#) perusteella. Vuoden 2018 valvontatulosten perusteella Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmä nimesi **valvonnan erityisiksi kehittämiskohteiksi** seuraavat asiat:

- Tietojärjestelmät tulee saattaa kuntoon digitalisaation mahdollisimman tehokkaaksi hyödyntämiseksi (mm. sähköinen asiointi, nettikaupan valvonta, tekoäly). Tietojärjestelmien kehittäminen edistää myös tiedolla johtamista, mahdollisuuksien mukaan myös yritysten aineistoja hyödyntäen.
- Valvonnan toimeenpanoa tulee tehostaa (valvontasuunnitelmien toteutumisasteen parantaminen). Tämä edistää elintarvikeketjun valvonnan valtakunnallista yhteneväisyyttä.
- Kriisivalmiuden ylläpitoa ja rikollisen toiminnan torjumista tulee kehittää edelleen.

Nämä ja muut aikaisempien vuosien valvontatulosten perusteella määritetyt viranomaisvalvonnan painopisteet toimenpiteineen on esitetty sektoreittain liitteissä 1-3.

Elintarvikeketjun viranomaisten tulee ottaa omia valvontasuunnitelmiaan laatiesaan huomioon valvonnan yleiset periaatteet ja tavoitteet sekä erityisesti asetetut kehittämiskohteet ja painopisteet.

4 ELINTARVIKEVALVONTAKETJUN JOHTAMISJÄRJESTELMÄ

4.1 Elintarvikeketjun valvonnan suunnittelu

4.1.1 Yleiset periaatteet

Valtion monivuotisen toiminta- ja taloussuunnittelun lähtökohtana on varmistaa hallituksen valtion taloutta ja toimintapolitiikkaa koskevien linjauksien huomioon ottaminen kunkin ministeriön toimialalla. Toiminta- ja taloussuunnittelussa huomioidaan asetettujen tavoitteiden lisäksi toteutumatiedot ja niistä tehdyt analyysit sekä määräjain tehdyt arvioinnit toteutuneesta kehityksestä.

Ministeriöt ja keskusvirastot suunnittelevat ja arvioivat toimialansa toiminnan vaikuttavuutta ja toiminnallista tuloksellisuutta usean vuoden aikavälillä. Toiminnan ja talouden suunnittelu tarjoaa pohjan valtiontalouden kehysten ja valtion vuotuisen talousarvion laadinnalle.

Elintarvikeketjun valvontaa suunniteltaessa otetaan huomioon mm. toimialan strategiat, valtion talousarvio sekä MMM:n ja Ruokaviraston välinen tulossopimus (Liite 4.). Tämä tulossopimus laaditaan vuosittain ja sen toteutumisesta ja toiminnan vaikuttavuudesta raportoidaan säännöllisesti (Liite 5.). Näiden lisäksi elintarvikeketjun valvontaa suunniteltaessa otetaan huomioon mm. lainsäädännön vaatimukset sekä aikaisempien vuosien valvontatulosten perusteella tehdyt johtopäätökset (ks. kpl 3.2).

Ruokavirasto laatii muita viranomaisia kuullen koko elintarvikevalvontaketjua koskevan monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman (VASU). VASUssa määritellään elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kasvintuotannon edellytyksiä ja kasvinterveyttä koskevat strategiset tavoitteet sekä keskeiset toimenpiteet, joilla tavoitteet saavutetaan. VASUn toteutumisesta raportoidaan komissiolle vuosittain kesäkuun loppuun mennessä (ks. kpl 8.3.3).

4.1.2 Aluehallintoviranomaisten ohjaus

Aluehallintovirastojen strategisesta tulosohtauksesta vastaa Valtiovarainministeriö. Tulossopimus on valmisteltu yhteistyössä ohjaavien tahojen ja aluehallintovirastojen kesken.

ELY-keskusten strategisesta tulosohtauksesta vastaa Työ- ja elinkeinoministeriö. Näissä tulossopimuksissa huomioidaan myös Ruokaviraston ohjaamat tehtävät.

4.1.3 Kunnallisten viranomaisten ohjaus

Elintarvikevalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalveluiden järjestäminen hoidetaan kunnissa osana ympäristöterveydenhuoltoa. Kunnat ovat muodostaneet yksinään, kuntayhtymän tai muunlaisin sopimusjärjestelyin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita. Valvontayksiköitä on yhteensä 62 kpl (2019). Kunnan järjestämään ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalakien mukainen valvonta sekä eläinlääkintähuollon järjestäminen.

Kasvintuotannon valvonnassa hukkakauran osalta kunnan maaseutuviranomaiset ja niistä muodostuneet yhteistoimialueet hoitavat hukkakaurarekisteriä, tekevät tai teettävät torjuntasuunnitelmia tiloille ja tekevät hukkakaurantorjuntaan liittyviä päätöksiä. Ruokavirasto ohjaa ja kouluttaa kunnan maaseutuviranomaisia sekä tekee auditointikäyntejä.

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valvontaohjelma

Ruokavirasto ja Valvira laativat [ympäristöterveydenhuollon yhteisten valtakunnallisen valvontaohjelman](#), jonka tarkoituksena on sovittaa yhteen eri keskusvirastoista paikallis- ja aluehallintoviranomaisille annettavaa ohjausta. Valvontaohjelmaa päivitetään vuosittain.

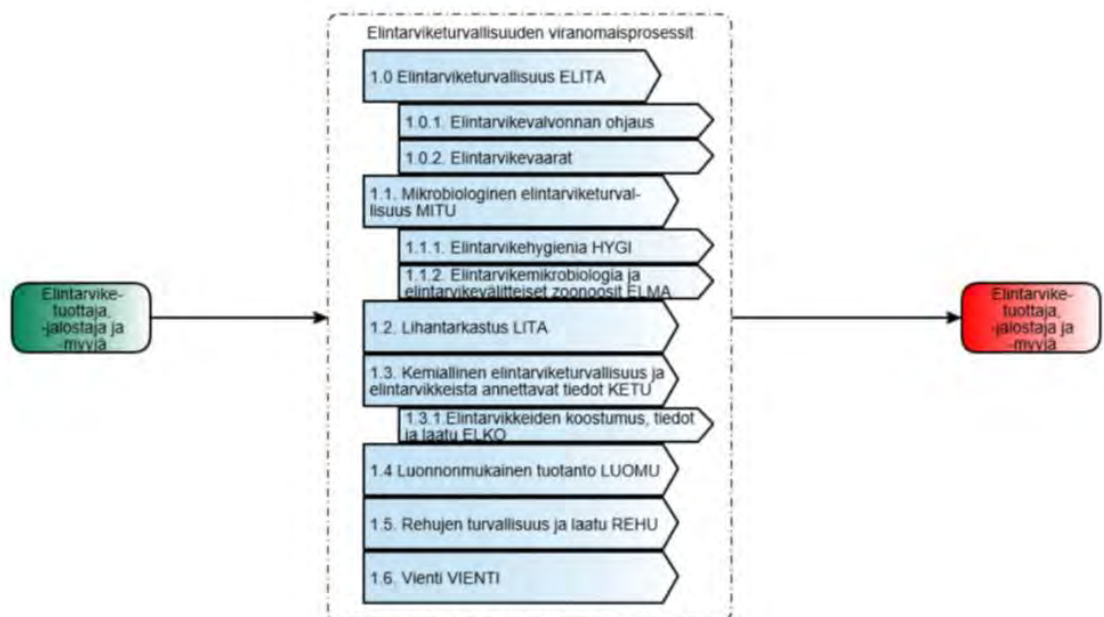
Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman sisältämät ympäristöterveydenhuollon lakien edellyttämät toimialakohtaiset valtakunnalliset valvontaohjelmat ovat:

- elintarvikevalvontaohjelma (elintarvikevalvontaohjelma sisältyy VASUn osaan I (toimenpiteet) ja osaan II elintarvikevalvonnan kuvaukset, yhteisessä valvontaohjelmassa on linkki VASUun);
- tupakkalain valvontaohjelma;
- terveydensuojelun valvontaohjelma;
- ohjelma eläinlääkintähuollosta (EHO, sisältyy VASUn osaan I).

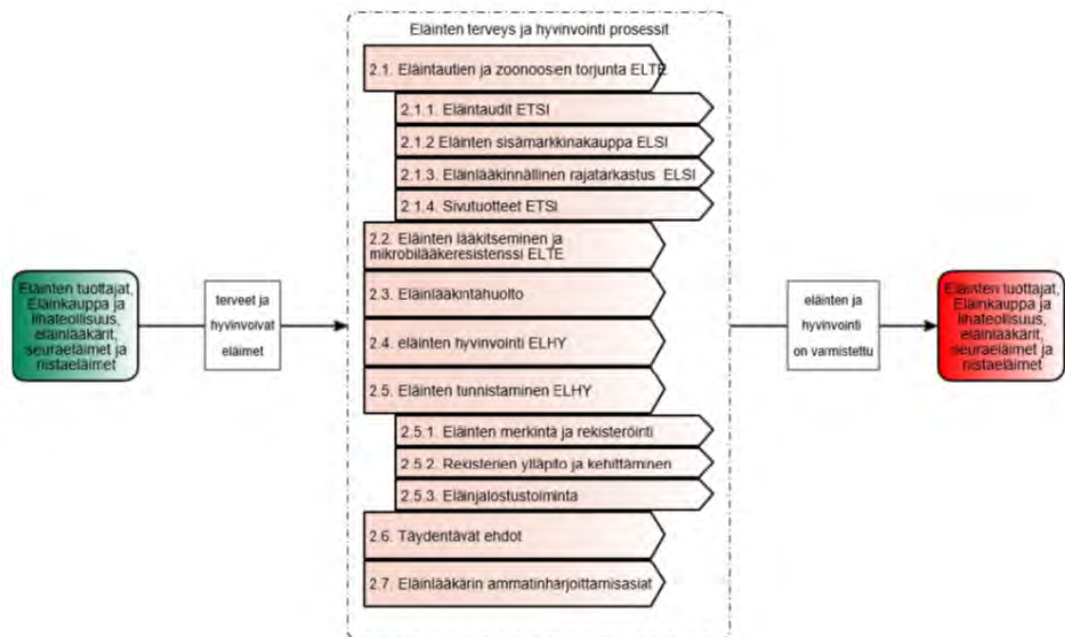
Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa sovi-
taan yhteisistä teemoista ohjelmakaudelle. Ympäristöterveydenhuollon valvontavi-
ranomaiset laativat valvontaohjelman pohjalta yhden koko ympäristöterveydenhuol-
lon kattavan valvontasuunnitelman omalle toiminnalleen.

4.2 Elintarvikevalvontaketjun ydinprosessit ja niiden alaprosessit

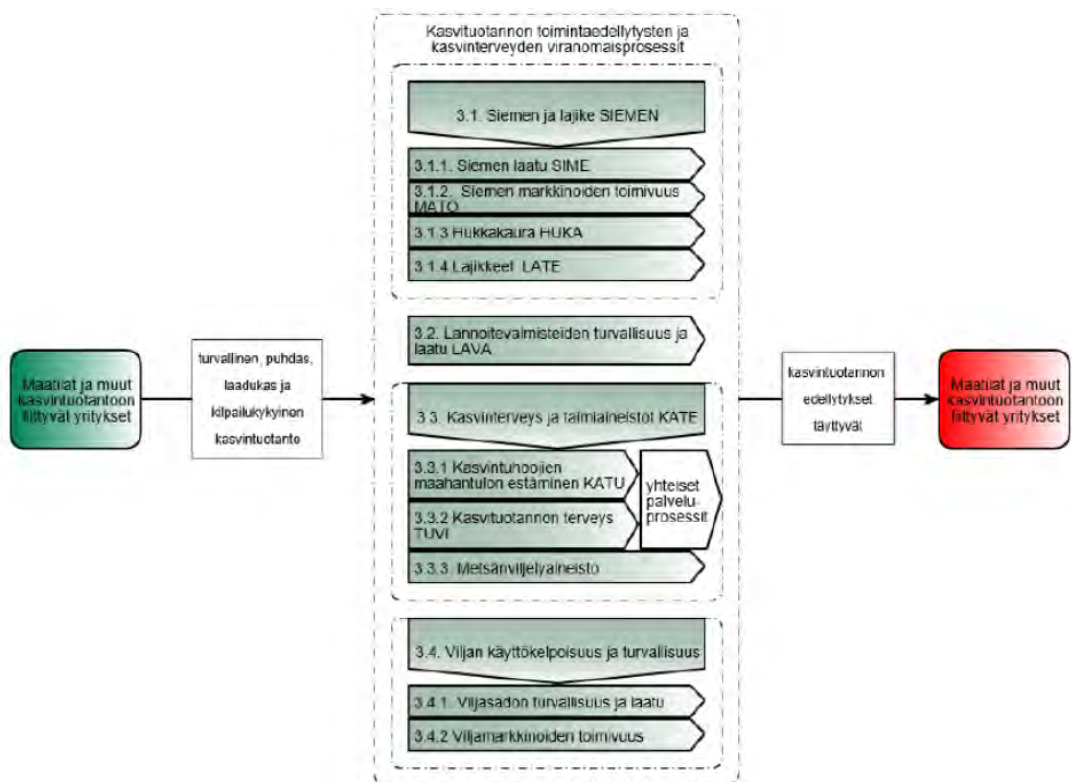
Elintarvikeketjun valvonnan suunnittelu ja ohjaus tapahtuu vaikuttavuusprosesseissa (Kuvat 1.-3.).

Kuva 1. Elintarviketurvallisuuden vaikuttavuusprosessit.

Kuva 2. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin vaikuttavuusprosessit.

Kuva 3. Kasvinterveyden edellytysten ja kasvinterveyden vaikuttavuusprosessit.

4.3 Valvontajärjestelmän tehokkuuden ja vaikuttavuuden varmistaminen

4.3.1 Johtaminen

Elintarvikeketjun valvonnan tavoitteiden ja vaatimusten saavuttamista sekä valvonnan vaikuttavuutta seurataan myöhemmin vahvistettavilla vaikuttavuusindikaattoreilla sekä VASU-raportoinnilla. VASU-raporttia varten Ruokavirasto kokoaa tietoja eri toimintasektoreilta, viranomaisilta ja asiakkailta sekä osaltaan analysoi ja arvioi tietoja kansallisella tasolla. Tämän pohjalta Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatio-ryhmä tekee johtopäätökset viranomaisvalvonnan onnistumisesta ja tarvittavista korjaustarpeista. Kunkin viranomaisen toiminnan vaikuttavuus ja toimintajärjestelmän tehokkuus varmistetaan lisäksi sisäisillä auditoinneilla (8.5.2) ja korjaavien toimenpiteiden seurannalla (8.4). Elintarvikeketjun valvonnan auditoinneilla varmistetaan valvonnan vaatimuksenmukaisuutta, vaikuttavuutta ja sopivuutta.

Seurantajärjestelmä sekä menettelyt korjaavien toimenpiteiden suorittamiseksi on Ruokaviraston osalta kuvattu sen käsikirjassa ja ohjeissa. Muiden viranomaisten osalta menettelyt on kuvattu niiden omissa toimintajärjestelmissä. Valvonnan tehokkuutta seurataan tulossopimusten mittareilla ja toiminnan onnistumista kuvataan sektorikohtaisissa arviointiraporteissa. Valvonnan vaikuttavuuden varmistamiseksi

Euroopan komission pääosasto DG SANTE suorittaa jäsenvaltioissa elintarvikeketjun valvontaa koskevia yleistarkastuksia ja erityistarkastuksia. Tarkastusten tarkoituksena on arvioida, vastaako valvonta yhteisölainsäädännön vaatimuksia ja toteutetaanko se elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman mukaisesti. DG SANTE suoritti Suomessa yleistarkastuksen viimeksi vuonna 2009 ja tämän jälkeen seurantatarkastukset kolmen vuoden välein (2012, 2015 ja 2018). Komission yleistarkastuksessa esiin tulleet huomiot ja suositukset ja niiden johdosta tehtävät kehittämis- ja muut toimenpiteet otetaan huomioon elintarvikeketjun valvonnan sektori-kohtaisissa suunnitelmissa ja painopisteissä, ja niiden toteuttamisesta huolehditaan DG SANTE:n kanssa sovitussa aikataulussa.

Valvonnan vaikuttavuuden parantamiseen tähtää myös EU:n jäsenmaiden johtajien (Heads of Food Safety Agencies) yhteinen benchmarking-työ.

4.3.2 Indikaattorit ja mittarit

Valtion tilinpäätöksen elintarvikeketjun valvonnan vaikuttavuuden tunnusluvut Koko toimialan vaikuttavuutta seurataan valtion talousarvioon sisältyvien vaikuttavuusmittareiden avulla virastojen tilinpäätösten yhteydessä. Valtioneuvosto raportoi tuloksellisuuden kehityksestä eduskunnalle valtion tilinpäätöskertomuksessa. Ruokaviraston toimialan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarit on kuvattu taulukossa 1. Näistä **erityisesti elintarvikeketjun valvontaa** kuvaavia ovat:

- Vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja (kpl)
- Vaarallisia kasvintuhoajia (uusia pysyvästi) (kpl)
- Raportoidut elintarvikevälitteiset ruokamyrkytysepidemiat (kpl) (määrä ja epidemioissa sairastuneiden määrä)

- Salmonellan esiintyvyys (%) (elintarviketuotantoeläimissä ja elintarvikkeissa ja elintarviketuotantoeläinten rehuissa)
- OIVA-tarkastuksissa parhaimmat tulokset saavuttaneet kohteet (%)
- Vaatimukset täyttävien valvontakohteiden osuus (%) (maatalouden tuotantopanokset (siemenet, lannoitevalmisteet, kasvinsuojeluaineet ja rehut), luonnonmukainen elintarvikeketju, otantaan perustuva eläinsuojeluvalvonta)

Taulukko 1. Ruokaviraston toimialan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden kehitystä kuvaavat avainmittarit ja tunnusluvut.

Tunnusluku	Toteuma 2017	Ennuste 2018	Tavoite 2019	Alustava tavoite 2020-2023
Maatalouden yrittäjätulo/FWU (euroa/vuosi) ¹⁾	11 900	kasvaa	kasvaa	kasvaa
Kotimaisen tuotannon osuus (%) kulutuksesta				
- liha yhteensä	80	kasvaa	kasvaa	kasvaa
- maitotuotteet yhteensä	68	kasvaa	kasvaa	kasvaa
Maataloustuotannon arvo (milj. euroa) ²⁾	3 290	kasvaa	kasvaa	kasvaa
Elintarviketuotannon bruttoarvo yhteensä (milj. euroa) ³⁾	27 510	kasvaa	kasvaa	kasvaa
Elintarvikeviennin arvo (milj. euroa) ⁴⁾	1 621	kasvaa	kasvaa	kasvaa
Eläinten hyvinvointikorvauksia saaneiden tilojen osuus kotieläintiloista (%)	46	kasvaa	kasvaa	kasvaa
Tukivuonna maksettujen viljelijätukien osuus (%) myönnetystä kokonaistuesta	80	80	80	80
Vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja (kpl)	13	0	0	0
Vaarallisia kasvintuhoojia (uusia pysyvästi) (kpl)	0	0	0	0
Raportoidut elintarvikevälitteiset ruokamyrkytysepidemit				
- määrä (kpl)	39	65	alle 45	alle 45
- epidemioissa sairastuneiden määrä (kpl)	506	1200	alle 1 000	alle 1 000
Salmonellan esiintyvyys (%)				
- elintarviketuotantoeläimissä ja elintarvikkeissa	alle 1	alle 1	alle 1	alle 1
- elintarviketuotantoeläinten rehuissa	0	0	0	0
OIVA-tarkastuksissa parhaimmat tulokset saavuttaneet kohteet (%)	87	yli 85	yli 85	yli 85
Vaatimukset täyttävien tarkastuskohteiden osuus (%)				
- maatalouden tuotantopanokset (siemenet, lannoitevalmisteet, kasvinsuojeluaineet ja rehut)	90	yli 95	yli 95	yli 95
- luonnonmukainen elintarvikeketju	98	yli 95	yli 95	yli 95
- otantaan perustuva eläinsuojeluvalvonta	83	yli 85	yli 85	yli 85

Elintarvikeketjun vaikuttavuusindikaattorit

Elintarvikeketjun vaikuttavuusindikaattorit asetetaan Ruokaviraston strategiatyön edistytessä. Vaikuttavuusindikaattoreista keskustellaan Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmässä ja niistä viestitään muille viranomaisille (ks. kpl 3.2).

Prosessien tunnusluvut

Prosessien (ks. kpl 4.2) tunnusluvut pyritään määrittämään uuteen VASUun vuodesta 2021 eteenpäin.

Viranomaisten tulossopimusten mittarit

Ruokaviraston tulossopimuksen mittarit

- ks. ”Valtion tilinpäätöksen elintarvikeketjun valvonnan vaikuttavuuden tunnusluvut”

AVIen tulossopimuksen mittarit elintarviketurvallisuusketjun laadun ja turvallisuuden osalta

- Määritetään valtiovarainministeriön johdolla vuoden 2019 loppuun mennessä

ELY-keskusten strategisen tulossopimuksen mittarit

- Säädösten vaatimukset täyttävien elintarvikeketjun toimijoiden osuus (%)
- Elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun liittyvien valvontasuunnitelmien toteutumisaste (%)

Muut viranomaisten mittarit

Kullakin toimivaltaisella viranomaisella olisi suositeltavaa olla omaa toimintaansa kuvaavia mittareita tai indikaattoreita, joiden avulla voidaan osoittaa valvonnan toteutumista ja vaikuttavuutta valvonta-asetuksen mukaisesti. Näitä mittareita ja indikaattoreita voi olla sisällytettynä esimerkiksi laatujärjestelmiin.

4.3.3 Elintarvikeketjun valvonnan auditoinnit

Auditointien tavoitteena on valvonnan parantaminen. Auditoinneilla arvioidaan valvonnan vaatimuksenmukaisuutta, vaikuttavuutta ja sopivuutta.

Ruokavirasto järjestää valvonta-asetuksen edellyttämän elintarvikeketjun valvonnan auditoinnin. Auditointi kattaa koko elintarvikeketjun virallisen valvonnan eli keskusviranomaisen, alueellisen ja paikallisen viranomaisen, Tullin, puolustusvoimien sekä niiden tahojen valvonnan auditoinnin, joille valvontavastuu on siirretty.

Auditointijärjestelmää uudistetaan parhaillaan. Auditoinnit tullaan toteuttamaan monivuotisen riskiperusteisen auditointiohjelman mukaisesti vuoden 2021 alusta lähtien.

4.3.4 Osaamisen johtaminen

Koko elintarvikevalvontaketjun yhteinen osaamisen johtaminen pohjautuu valvonta-asetuksen tavoitteisiin pätevistä henkilöstöstä, joka saa tehtäviinsä säännöllistä lisäkoulutusta ja pysyy näin tehtäviensä tasalla. Suomessa nämä tavoitteet ovat yhtenevät virkamiesten yleisten pätevyysvaatimusten ja julkisten organisaatioiden henkilöstölinjausten kanssa.

Koulutusjärjestelyt, tavoitteet ja säännöllisyys

Ruokavirasto on elintarvikevalvontaketjun keskeinen kouluttajataho erityisesti substanssiosaamisen täydennyskoulutuksessa. Se järjestää tyypillisesti noin 80 - 100 koulutustilaisuutta vuosittain, ja näihin koulutuksiin osallistuu noin 1 500 – 2 000 henkilöä. Koulutukset suunnitellaan tavallisesti vuodeksi kerrallaan. Ruokaviraston tavoitteena on edelleen lisätä koulutusten suunnitelmallisuutta ja asiakaslähtöisyyttä, keinoina tähän on mm. siirtyminen monivuotiseen koulutussuunnitelmaan. Lisäksi viranomaisten toimesta on yhä enenevässä määrin otettu käyttöön videoyhteyksin toteutettuja, videotallennettuja koulutustilaisuuksia sekä aloitettu erilaisten verkko-koulutusvälineiden hyödyntäminen.

Muut keskusvirastot (Tulli, Valvira, Tukes, Puolustusvoimat) järjestävät koulutusta omalle henkilöstölleen. Myös keskusvirastot järjestävät yhteistä koulutusta, mm. ympäristöterveydenhuollon osalta. Aluehallintovirastojen koulutus alueensa paikallisviranomaisille on merkittävä osa elintarviketurvallisuuden koulutusta. Lisäksi kunnalliset valvontayksiköt järjestävät toimijoille tarkoitettuja koulutustilaisuuksia tarpeiden ja resurssien mukaisesti.

Koko ketjun viranomaiset osallistuvat aktiivisesti myös EU:n järjestämään koulutukseen Better Training For Safer Food -koulutusohjelmissa. Periaatteena on, että koulutuksiin osallistuneet huolehtivat osaltaan tiedon levittämisestä toimimalla esimerkiksi kouluttajina kansallisissa koulutuksissa.

Koulutustarpeiden määrittely

Koko elintarvikevalvontaketjussa koulutusten määrä on suhteellisen vakio, sekä osallistujien että kouluttajatahojen resurssit huomioiden. Koulutusten laatuun kiinnitetään jatkuvasti huomiota, mm. palautetta aktiivisesti seuraamalla.

Koulutussisältöihin vaikuttavat kerätyn palautteen lisäksi lainsäädännön muutokset sekä auditointien ja valvonnan tulokset.

Koulutuksen seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Kukin viranomainen järjestää koulutusten seurannan itsenäisesti. Ruokaviraston koulutusten osalta käytössä on tietojärjestelmä Koulutuspalvelu/Boost, jossa hallinnoidaan koulutuksiin ilmoittautumista, koulutusmateriaalien jakoa ja palautteen antamista (koulutuksen vaikuttavuus).

4.3.5 Tiedonhallinta ja tiedolla johtaminen

Ruokavirasto on edelleen kehittämässä tiedonkeruuta elintarvikeketjun valvonnan tuloksista. Tiedolla johtaminen -ideologian mukaisesti valvonta- ja tutkimustulosten vuosittaista käyttöä ja analyysiä edistetään ja parannetaan kaikkien elintarvikeketjun valvontaviranomaisten toimesta valvonnan suunnittelussa ja johdossa.

Tiedonhallinta ja tietojärjestelmät

Elintarvikevalvontaketjun tieto- ja tietojärjestelmäkokonaisuutta kuvataan ja kehitetään kansallisten julkishallinnon arkkitehtuuriperiaatteiden mukaisesti. Kokonaisuuteen sisältyy arkisto-, henkilöstö- ja taloushallinnon järjestelmien lisäksi tietoja mm.

- prosesseista;
- valvontaviranomaisista ja laboratorioista;
- valvonnan sisällöstä ja tuloksista;
- näytteenotosta ja tutkimustuloksista;
- toiminnanharjoittajista ja näiden omavalvonnasta;
- tieteellisestä tutkimuksesta ja riskinarvioinnista; sekä
- toiminnanharjoittajien ja viranomaisten sähköisestä asioinnista.

Elintarvikevalvontaketjun viranomaisten tuottaman tiedon hallintaa koordinoi ja tietojärjestelmiä ylläpitää pääsääntöisesti Ruokavirasto. Substanssitietojärjestelmiä on

toteutettu kullekin sektorille ja niitä kehitetään strategisten painopisteiden mukaisesti. VASUn osassa II on kunkin prosessin kuvauksen yhteydessä tietoa rekistereistä ja järjestelmistä, joita ao. prosessissa käytetään. Ruokavirasto myös ylläpitää rekisteriä elintarvikelain, rehulain, lannoitevalmistelain, eläintautilain ja terveydensuojelulain nojalla hyväksytyistä viranomais- ja omavalvontalaboratorioista sekä tietoja elintarvikevalvontaketjun viranomaisista.

Valvontaketjun sähköisiä viestintävälineitä ovat eri viranomaisten internet-sivut sekä sosiaalisen median tilit. Ruokavirasto ylläpitää lisäksi viranomaiskstranet Pikanttia ruokaketjun viranomaisten tiedonvaihtoon.

Substanssitietojärjestelmiä rakennetaan ja kehitetään aktiivisesti. VASUn osassa II on kunkin prosessin kuvauksen yhteydessä tietoja rekistereistä ja järjestelmistä, joita ao. prosessissa käytetään.

4.3.6 Asiakkuuksien hallinta ja asiakaspalaute

Toimialan vaikuttavuus saavutetaan yhteistyössä asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa. Kukin valvontaketjun viranomainen vastaanottaa palautetta asiakkailta ja käsittelee niitä organisaationsa toimintamallien mukaisesti. Asiakkailta tullutta palautetta ja valvontaketjun korjaavia toimenpiteitä käsitellään tarvittaessa muiden valvontaviranomaisten kanssa tai Elintarvikevalvontaketjun koordinaatioryhmässä.

5 ELINTARVIKEVALVONTAKETJUN RESURSSIT

Valvonnan aineellisten resurssien (riittävät tilat, välineet ja laitteet) varmistaminen on jokaisen toimivaltaisen viranomaisen vastuulla. Aineellisten resurssien riittävyyden arviointi tapahtuu vuosittain auditoinneilla ja kunkin viranomaisen johdon katselmuksessa. Elintarvikeketjun valvontaan ja laboratoriotoimintaan on käytettävissä vuosittain noin 1 200 htv (taulukko 2).

Jokaisen viranomaistahon vastuulla on henkilöstön työjärjestelyihin ja osaamisen varmistamiseen liittyvät asiat. Keskus- ja aluehallinnossa henkilöstöresurssit (htv-kehukset) annetaan koko valtion budjettivalmistelun yhteydessä, paikallistasolla kuntien oman valmistelun yhteydessä.

Huolimatta resurssien vähenemisestä pidemmällä aikavälillä (2013-2018), viranomaisten toimintatapojen jatkuva kehittäminen on mahdollistanut viranomaisvalvonnan riittävän toteutumisen lähestulkoon kaikilla valvontasektoreilla. Esimerkkejä toimintatavoista ovat mm. viranomaisvalvonnan riskiperusteisuuden jatkuva edistäminen, valmentavan roolin omaksuminen, uudet valvonnalliset keinot sekä digitalisaation edistäminen. Toimintatapojen edelleen kehittäminen on kuitenkin keskeistä myös tulevaisuudessa, toiminnan jatkuvan parantamisen filosofian mukaisesti.

Uuden hallituksen linjaukset ratkaisevat maakuntauudistuksen toteutumisen. On mahdollista, että paikallishallinto keskitetään maakuntiin. Tämä keskittäisi ympäristöterveydenhuollon valvontaa yhä suurempiin yksiköihin yhden johtajan alaisuuteen, mikä tehostaisi resurssien käyttöä. Myös erikoistumisen mahdollisuudet parantuisivat entisestään.

Henkilöstön määrän riittävyyttä ja osaamista seurataan vuosiraportoinnissa, auditoinneilla sekä ohjaus- ja arviointikäynneillä. Resurssikeskustelua käydään vuotuisissa tulossopimusneuvotteluissa kaikilla hallinnon tasoilla.

Taulukko 2. Elintarvikeketjun valvonnan resurssit toimintakokonaisuuksittain (arvio käytettävissä olevista resursseista; mukaan lukien VASUun sisältyvä elintarvikeketjun ulko-puolinen valvonta, kuten metsänviljelyaineisto, luonnonvaraiset ja harraste-eläimet).

<i>Viranomainen ja toimintakokonaisuus</i>	<i>Tutkimus ja riskinarviointi</i>	<i>Laboratorio</i>	<i>Valvonta</i>	<i>Arvio taloudellisista resursseista (1 htv = 70 000 €)</i>
Ministeriöt				
MMM	0,0	0,0	53,0	
STM	0,0	0,0	2,0	
<i>Ministeriöt yhteensä</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>55,0</i>	<i>3 850 000</i>
Ruokavirasto				
Kasvinterveyden edellytykset ja kasvinterveys	5,0	47,0	70,0	
Eläinten terveys ja hyvinvointi	8,0	131,0	56,0	
Elintarvikeeturvallisuus	16,0	107,0	213,0	
<i>Ruokavirasto yhteensä</i>	<i>29,0</i>	<i>285,0</i>	<i>339,0</i>	<i>45 710 000</i>
ELY-keskukset				
Kasvinterveyden edellytykset ja kasvinterveys	0,0	0,0	18,2	
Eläinten terveys ja hyvinvointi	0,0	0,0	7,5	
Elintarvikeeturvallisuus	0,0	0,0	26,0	
<i>ELY-keskukset yhteensä</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>51,7</i>	<i>3 619 000</i>
AVIt				
Eläinten terveys ja hyvinvointi	0,0	0,0	44,0	
Elintarvikeeturvallisuus	0,0	0,0	19,0	
<i>AVIt yhteensä</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>63,0</i>	<i>4 410 000</i>
Kunnat				
Kasvinterveyden edellytykset ja kasvinterveys	0,0	0,0	7,0	
Eläinten terveys ja hyvinvointi	0,0	0,0	61,4	
Elintarvikeeturvallisuus	0,0	0,0	260,0	
<i>Kunnat yhteensä</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>328,4</i>	<i>22 988 000</i>
Tulli				
Kasvinterveyden edellytykset ja kasvinterveys	0,0	0,0	2,0	
Eläinten terveys ja hyvinvointi	0,0	0,0	0,0	
Elintarvikeeturvallisuus	0,0	30,0	0,0	
<i>Tulli yhteensä</i>	<i>0,0</i>	<i>30,0</i>	<i>2,0</i>	<i>2 240 000</i>

Viranomainen ja toimintakokonaisuus	Tutkimus ja riskinarviointi	Laboratorio	Valvonta	Arvio taloudellisista resursseista (1 htv = 70 000 €)
Valvira				
Kasvinterveyden edellytykset ja kasvinterveys	0,0	0,0	0,0	
Elintarvikeeturvallisuus	0,0	0,0	1,6	
<i>Valvira yhteensä</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>1,6</i>	<i>112 000</i>
Tukes(*)				
Kasvinterveyden edellytykset ja kasvinterveys	0,0	0,0	0,0	0
Puolustusvoimat				
Elintarvikeeturvallisuus	0,0	0,0	2,0	140 000
Ahvenanmaa				
Kasvinterveyden edellytykset ja kasvinterveys	0,0	0,0	1,0	
Eläinten terveys ja hyvinvointi	0,0	0,0	0,2	
Elintarvikeeturvallisuus	0,0	0,0	5,4	
<i>Ahvenanmaa yhteensä</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>5,6</i>	<i>392 000</i>
Muut viranomaistehtäviä tekevät tahot (mm. valtuutetut tarkastajat)				
Kasvinterveyden edellytykset ja kasvinterveys	0,0	0,0	9,2	
Eläinten terveys ja hyvinvointi	0,0	0,0	0,0	
Elintarvikeeturvallisuus	0,0	0,0	14,8	
<i>Valtuutetut tarkastajat yhteensä</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>24,0</i>	<i>1 680 000</i>
Ulkopuoliset asiantuntijat				
Elintarvikeeturvallisuus	0,0	0,0	0,0	0
Elintarvikeketjun valvonta yhteensä				
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys	5,0	47,0	106,4	
Eläinten terveys	8,0	131,0	169,1	
Elintarvikeeturvallisuus	16,0	137,0	541,8	
Tehtäväalue yhteensä	29,0	315,0	872,3	
YHTEENSÄ	1216,3			85 141 000

*) Tukesin kasvinterveyden edellytyksiin ja kasvinterveyteen liittyvät tehtävät siirtyneet Ruokavirastolle 1.1.2019.

LIITTEET

Liite 1. Kasvintuotannon edellytysten ja kasvinterveyden toimenpiteet 2019 – 2021

Kasvintuotannon edellytysten ja kasvinterveyden prosessi	Toimenpiteet			Viranomaiset, joita toimenpide koskee, merkitty rastilla (X)							
	2019	2020	2021	AVI	ELY-keskus	Kunta	Tulli	Valvira	Tukes	Puolustusvoimat	Ruokavirasto
Kylvösiementen sertifiointi, lajiketutkimustehdävät ja siemenkauppa	Valvontaa kohdistetaan sisämarkkinoilta tuleviin kylvösiemeneriin	Valvontaa kohdistetaan kylvösiemen-seosiin, erityisesti riistasiemenseoksiin ja siemenperunan vähittäismyyntiin	Valvontaa kohdistetaan siemenperunan vähittäismyyntiin ja kuluttajille markkinoitaviin vihanneskasvien siemeniin		x						x
	Luomusiemen valvonta ja tiedotus	Uuden siemenkauppalaan toimeenpano ja tiedotus	Etämyynnin valvonnan toimeenpano ja tiedotus		x						x
	Ely-keskusten teemoittamisen arviointi				x						x
Hukkakaura	Yhteistoiminta-alueiden ja ELY-keskusten ohjausta, koulutusta ja neuvontaa tehostetaan hukkakauran torjunnassa. Etelä-Savo painopistealueena.	Yhteistoiminta-alueiden ja ELY-keskusten ohjausta, koulutusta ja neuvontaa tehostetaan hukkakauran torjunnassa. Painopistealue tarkennetaan myöhemmin.	Yhteistoiminta-alueiden ja ELY-keskusten ohjausta, koulutusta ja neuvontaa tehostetaan hukkakauran torjunnassa. Painopistealue tarkennetaan myöhemmin.		x	x					x
	Toimintaympäristön muutokseen varautuminen kuntien yhteistoiminta-alueiden ja ELY-keskusten toimintojen yhdistyessä				x	x					x
	Hukkakaurarekisterin siirto uuteen tukisovellukseen ja rekisterin käytettävyyden parantaminen	Hukkakaurarekisterin siirto uuteen Tukisovellukseen, työ jatkuu			x	x					x
Lannoitevalmisteet	Pikantin päivitys hukkakauran osalta	Pikantin päivitys hukkakauran osalta									x
	Huomioidaan kiertotaloustavoitteet valvonnassa ja neuvonnassa	Huomioidaan kiertotaloustavoitteet valvonnassa ja neuvonnassa	Huomioidaan kiertotaloustavoitteet valvonnassa ja neuvonnassa								x
	Kansallisen lannoitelainsäädännön uudistustyö ja toimeenpanoon valmistautuminen	Kansallisen lannoitelainsäädännön uudistustyö ja toimeenpano	Kansallisen lannoitelainsäädännön uudistustyö ja toimeenpano								x
	EU-lannoiteasetuksen toimeenpanoon valmistautuminen	EU-lannoiteasetuksen toimeenpano	EU-lannoiteasetuksen toimeenpano								x

Kasvinterveys, taimiaineisto ja metsänviljelyaineisto	Lisätään MEVI-tietojärjestelmään puuttuvat lomakkeet: kloonit ja klooniyhdistelmät ja OECD-lähtöisyystodistus	Uudentyyppisten metsänviljelyaineiston rekisteröinti ja kantatodistusten myöntäminen (MEVI-tietojärjestelmän muutokset)	Uudentyyppisten metsänviljelyaineiston rekisteröinti ja kantatodistusten myöntäminen (MEVI-tietojärjestelmän muutokset)								x
	Varmistetaan uuden kasvinterveyslainsäädännön täytäntöönpano, erityishuomio viestintään ja koulutukseen.	Uuden kasvinterveyslainsäädännön toimeenpano: erityishuomio toimijoiden rekisteröinti, omavalvonta ja riskinhallintaosaaminen sekä tarkastajien valmentava ote ja neuvonta	Uuden kasvinterveyslainsäädännön toimeenpano: erityishuomio toimijoiden rekisteröinti, omavalvonta ja riskinhallintaosaaminen sekä tarkastajien valmentava ote ja neuvonta		x						x
		Uuden kasvinterveyslainsäädännön toimeenpano: seurataan ilmoittamisen oikeellisuutta ja edistetään Traces-järjestelmän käytön sujuvuutta					x				
	Edistetään Traces-järjestelmän käyttöönottoa kasvinterveyden valvon- nassa.	Kehitetään etämyynnin valvontaverkoston toimintaa, menettelytapoja ja prosesseja.	Kehitetään etämyynnin valvontaverkoston toimintaa, menettelytapoja ja prosesseja.		x		x	x	x		x

Liite 2. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimenpiteet 2020

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin prosessi	Valvontasuunnitelmiin sisällytettävä valvonnan painopiste	2020		
		Ruokavirasto	AVI	Kunta
Yhteiset	AVI-kohtainen painopiste		x	x
Eläinten terveys	Yhteisesti koordinoitu eläintautivalmiusharjoitus	x	x	x
Eläinten terveys	Naudoilla, sioilla, kanoilla tai kalkkunoilla todetun salmonellan alkupe- rän ja levinneisyyden selvittämisen tehostaminen	x	x	x
Eläinten lääkitseminen	Eläinten lääkitsemistä ja lääkkeiden luovutusta koskevan lainsäädän- nön toimeenpano sekä valvontasuunnitelman toteuttaminen: eläinlää- kärin valvontaa lisätään	x	x	
Sivutuotevalvonta	Tilojen sivutuotevalvonta erityisesti raatojen säilytys, keräily ja hävitys	x	x	x

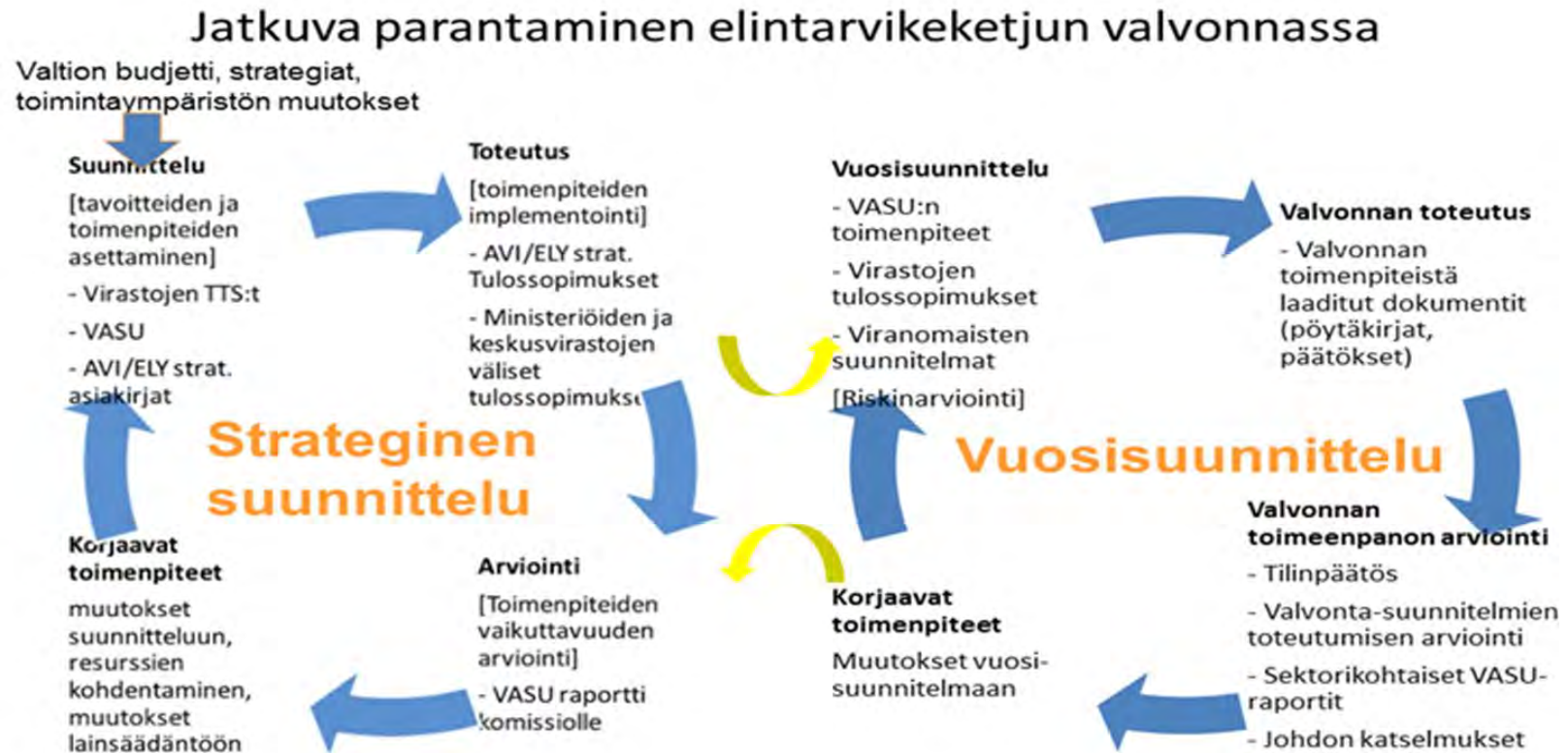
Liite 3. Elintarviketurvallisuuden toimenpiteet 2020

Painopisteet 2020	Painopisteen kuvaus		Toteuttajat						
	Elintarviketurvallisuuden prosessi tai tehtäväalue	Toimenpiteet 2020	AVI	ELY-keskus	Kunta	Tulli	Valvira	Puolustusvoimat	Ruokavirasto
VASU-päivitys 2020–2021	Yhteiset	VASU-tiimin lanseeraus ja toiminta							x
VASU 2021 -painopistesuunnittelu-työhön osallistuminen	Yhteiset	Painopisteiden suunnittelukoukset ja työpajat	x		x	x		x	x
	Yhteiset	Valvontakohteiden saattaminen valvonnan piiriin -suunnittelu-työhön osallistuminen	x		x				x
Valvonnan toimenpiteiden loppuunsaattaminen	Yhteiset	- AJO-käynneillä havaitut puutteet - Oiva C- & D -arvosanojen toimenpiteet	x		x				
Valvontatulosten perusteella elintarviketurvallisuutta ja kulluttajien tiedonsaantia heikentävien asioiden painottaminen tarkastussuunnitelmissa	Kunnossapito (Oiva-rivit 2.2. ja 2.3) Puhtaanapito (Oiva-rivit 3.1 ja 3.2) Markkinointi (Oiva-rivi 13.3)	- Oiva-rivit tarkastetaan suunnitelman mukaisesti tarkastettavissa kohteissa muiden suunniteltujen tarkastettavien asioiden lisäksi - Tueksi koulutusta (RV)	x		x				x
	Valtakunnallinen suolan ja ravintoarvomerkintöjen valvontaprojekti	Tulosten raportointi ja hyödyntäminen	x		x				x
	Valvonnan kohde- ja vaatimuskattavuuden varmistaminen – elintarvikeparanteiden valvonta	Opastavat käynnit ja seuranta	x						x
	Lihantarkastuksen ja teurastamovalvonnan yhdenmukaistaminen	EU:n valvonta-asetuksen ja muun lihentarkastusta koskevan uuden lainsäädännön soveltaminen lihentarkastusta ja teurastamovalvontaa yhtenäistävällä tavalla							x
	Luonnonmukainen tuotanto	Petosten valvonnan ja torjunnan valmiuden kehittäminen 2020–2022		x	x	x	x		x
Luonnonmukaisen tuotannon asetuksen toimeenpanon valmisteelu	Luonnonmukaisen tuotannon tuontivalvonta	Tuontivalvontaprosessin uudistaminen vastaamaan tulevia vaatimuksia				x			

Painopisteet 2020	Painopisteen kuvaus		Toteuttajat						
	Elintarviketurvallisuuden prosessi tai tehtäväalue	Toimenpiteet 2020	AVI	ELY-keskus	Kunta	Tulli	Valvira	Puolustusvoimat	Ruokavirasto
Valvontaohjelmien toteuttamiseen osallistuminen sovitun roolituksen mukaisesti	Yhteiset	*)	x		x	x	x		x
Sähköisten työkalujen kehittäminen 2019–2022	Elintarvikevalvonta	VATIn jatkuva kehittäminen	x		x		x		x
	Rehuvalvonta	Sähköisen asioinnin kehittäminen							x
	Luonnonmukainen tuotanto	Sähköinen asiakaspalvelu 2020–2022		x			x		x

*) Eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasainevalvontaohjelma, kasvisuojeluainejäämien valvontaohjelma, kontaminanttien valvontatutkimukset, muuntogeenisten elintarvikkeiden valvontaohjelma, oliiviöljyn valvontaohjelma, salmonella-, kampylobakteeri, EHEC- ja Finres-Vet -valvontaohjelmat, siipikarjan vesipitoisuuden valvonta, tuoteturvallisuusvalvonta ja kasvien tarkastukset

Liite 4. Jatkuvan parantamisen malli elintarvikeketjun valvonnassa

Liite 5. Elintarvikeketjun VASU-raportoinnin vuosikello

Liite 6. Valtakunnallinen eläinlääkintähuollon ohjelma (EHO)

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/mika-on-ruokavirasto/valvonta_elaimet/eho_2020.pdf

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har uppsatts och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7